

[Fuglsang.]

Man kan ikke sige, at dette forslag er særlig vidtgående eller revolutionært. Det er rigtigt, at den højtærede minister var ængstelig på deres vegne, som kan komme til at afgive jord. Det er den gamle ængstelse, vi kender med hensyn til den hellige ejendomsret. Ja, men spiller de 40 000—50 000 indeklemte husmænd, vi har, de mennesker, som ikke kan få tilstrækkelig jord til at ernære sig og deres familie, slet ingen rolle i dette spil? Man taler om retfærdighed. Jeg mener her ikke alene juridisk, jeg mener også moralsk, og da vil jeg spørge: Med hvilken ret holder man tusinder af mennesker borte fra jorden blot for at værne om nogle få godsejeres ret til fortsat at besidde tusinder af hektarer jord? Det ærede medlem hr. Fibiger mener, at sikkerhed for ejendomsretten må være en betingelse for at leve. Jeg vil dog hertil sige, at ejendomsretten er jo ikke sikret alle danske borgere; ejendomsretten er forlængst undergravet, ejendomsretten er jo i virkeligheden et tomt ord for flertallet af dette lands befolkning. Og endnu mere: den store mængde af de værdier, der skabes i dette land, bl. a. de værdier, der hober sig op til de få godsejere, er skabt af mennesker, som ikke selv ejer de produktionsmidler, de anvender.

Jeg hører også det ærede medlem hr. Aage Fogh vende sig mod ekspropriationen og iøvrigt mene, at det er for tidligt at dømme om 1948-lovens virkninger. Mig forekommer det, at praktisk talt alle delegerede på husmændenes landsmøde i 1945 vedtog at kræve ekspropriation, hvor dette var nødvendigt, og mig forekommer det, at de år, der er gået siden 1948, har vist, at denne lov ikke har været i stand til at opfylde de forventninger, man dengang med rette nærede til den. Men bortset fra dette, og bortset fra at det her fremsatte lovforslag ikke kan siges at være særlig vidtgående, så er det selvfølgelig et fremskridt sammenlignet med de regler, som gælder i øjeblikket, og derfor vil jeg ledsage forslaget med mine bedste ønsker.

Hvad jeg i almindelighed har sagt om dette lovforslag, gælder også det følgende på dagsordenen. Også dette forslag kan jeg tilsige mit partis støtte. Jeg vil gøre det af hensyn til de mennesker, det drejer sig om, og jeg vil af hensyn til dem ønske forslaget en hurtig gang gennem tinget.

Jeg forstår de betænkeligheder, som blandt andre det ærede medlem hr. Carl Petersen har haft med henblik på virkningerne med hensyn til prisniveauet o.s.v. Men på den anden side må man vel erkende nødvendigheden af dette forslag om et tillæg til statshusmandsloven, som går ud på at skabe mulighed for at yde suppleringslån ved overdragelsen af statshusmandsbrug til brugerens pårørende. Jeg vil ikke nægte, at lovforslaget sikkert vil have godt af at komme gennem et udvalg, hvor man kan se nærmere på dets udformning og dets virkninger.

Men bortset fra det er stillingen jo den, at ejendomspriserne som følge af hele udviklingen er steget så stærkt, at det i overordentlig mange tilfælde ikke er muligt for husmandens børn at yde den nødvendige kontante betaling for at komme til at overtage faderens brug. Dertil kommer så i almindelighed kreditstramningen og den naturlige begrænsning af mulighederne for at belåne statsejendom o. s. v. Følgen er i hvert tilfælde den, at disse ejendomme ikke i første række overgår til de bedst kvalificerede, ikke i første række overgår til husmands ungdommen, men at de står bedst, som er så heldige at have en fader med tilstrækkeligt stærk økonomi. Dertil kommer, at det bl. a. som følge af, at udstykningen går så langsomt, som den går, også er ganske få ejendomme, der kommer frem i almindelig handel, og også her er husmands- og landarbejderbørn dårligt stillede i konkurrencen. Det er klart, at dette må være uheldigt i almindelighed, og at det i særdeleshed må virke som en grov uretfærdighed overfor den dygtige ungdom, der vokser op på landet. Der er følgelig al mulig grund til at ønske også dette lovforslag al mulig fremgang.

Og der er grund til at ønske, at forslaget var kommet noget før. At dette ikke er sket, kan jo ikke skyldes, at problemet er nyt, for det er det ingenlunde. Der er således forlængst, f. eks. af jyske husmænd, gjort opmærksom på dette forhold og stillet krav om, at rigsdagen søger at få en løsning. Det kunne, tror jeg, være sket. De lovforslag, vi behandler, viser jo, at såvel socialdemokrater som radikale har erkendt, at der findes mangler på dette og — formentlig — også på andre områder af statshusmandsloven. Jeg kan ikke tro andet, end at hvis man havde villet det, havde der også været